

hed, som jeg lige saa meget maa beklage. Jeg anser det for at være høist usforstandigt, hvad man med et populært Udtryk kalder, at male Janden paa Væggen. Det er muligt, at provisoriske Finantslove ikke kunne holdes borte fra Debatten, men maa debatteres som en Mulighed, der kan komme til at ligge for, saaledes som Situationen foreligger. Men lad os for Himlens Skyld, mine Herrer, ikke gaa videre, lad os ikke plage os selv med Foresstillinger, som gaa ud paa en Omstøvelse af hele den borgerlige Orden, hvorunder vi leve. Lad os, paa hvilken Side vi end staa, føle det Ansvar, som ganske vist paahviler os; lad ingen af os ved sin Optraeden forlede, friste, tvinge Andre henimod Anskuelse, som blive fordervelige for hele Samfundet og dets lovlige Orden. Naar man hører Uttringer som dem, der ere faldne fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holslein-Ledreborg), saa bliver der imidlertid en stor Fristelse til af hans Udseelse at lade sig drive over paa den modsatte Side. Jeg havde den Følelse, da han førte Ordet her under Forhandlingerne om Finantslovens Regtelse i Oktober Maaned; jeg har haat den samme Følelse igjen igaaar. Ved denne sidste Leilighed har det ærede Medlem udtalt den Anskuelse om Kongens Stilling, at vel har Monarken et moralsk Ansvar til en vis Grad, og at ingen Grundlov kan fri noget Menneske for „et moralsk Ansvar for Gud og sin Samvittighed“, men lige over for Offentligheden har Kongen ikke noget Ansvar og kan han efter funde konstitutionelle Grundsetninger intet Ansvar have. Dette er en af de mest yderliggaaende Opfattelser af Kongens Uansvarlighed, som min Fantasi er i Stand til at forestille sig. Det er ikke Tilfældet, at Kronens Bærer alene har et moralsk Ansvar „lige over for Gud og sin Samvittighed“, han har tillige et Ansvar lige over for sit Land og sit Folk. Dette Ansvar er vel af en anden Bestaaffenhed end det juridiske Ansvar, som hans Ministre bære, og ligeledes af en anden Bestaaffenhed end det Ansvar, den absolutistiske Hersker har; men det er sandelig alligevel et Ansvar, som kan træde frem i Forholdet til Offentligheden, et Ansvar, paa hvilket der vel ikke kan tages med de haarde og stundom lidet høflige Hænder, hvormed der tages paa Ministeriets Ansvar, men dog et Ansvar, som skal og maa leve i Folkets Bevidsthed. Den konstitutionelle Konge vilde sandelig misforstaa sin Opgave, som troede kun at have at raadspørge Gud og sin Samvittighed og kun skylde den Regnskab, og som ikke vidste, at han saavel over for Historien som over for det nulevende Folk har et bestemt, moralsk Ansvar at fyldestgjøre. Det er saa meget mærkeligere at høre det ærede Medlem udtale en saadan Anskuelse, som han dog fort efterkom til at gjøre en stor Begrænsning i det, han havde sagt; der staar fort efter i hans Foredrag, at Kongen i Kraft af sit absolute Veto er den

øverste Bogter for Retten, den højeste Beskyttelse for Forurettelser selv af Minoriteter og den, i hvis Haand det ligger i afgjørende Kriser og Dieblikke at værne Samfundet mod den Fare, der kan opstaa af overlede Beslutninger“. Denne Magt og Myndighed, for hvilken Situationen tilvisse frembød passende Brug, tillægger det ærede Medlem altsaa den konstitutionelle Konge; men han forlanger, at han skal udøve denne Magt ikke blot frigjort for det retlige og politiske og det konstitutionelle Ansvar, men frigjort ogsaa for det moralske Ansvar. Dette siger jeg en fuldkommen Misforstaaelse. Det ligger i ingensomhelst konstitutionel Forsfatning, og desfor det ikke paa et Stadium som det nuværende vilde være lidet heldigt at gaa ind paa en Prøvelse af, hvorledes den konstitutionelle Tante overhovedet har udvillet sig i Verden, tror jeg, at det vilde være meget let — og allerlettest overfor de meget svage Grunde, som min ærede Nabo tilhøre (Bajer) har fremført igaaar — at godtgjøre, at der netop forudsættes bestemt hos den konstitutionelle Konge en Forpligtelse til at handle og en deraf følgende uundgaaelig Forpligtelse til at staa sit Folk moralsk til Ansvar. Hvad er det, der siges at være den konstitutionelle Konges højeste og største Lykke? Det er Folkets Kjærlighed. Men hvorledes erhverves Folkets Kjærlighed uden igennem Handlinger, som ere knyttede til et moralsk Ansvar? Er det dog ikke Sandheden, at indenfor den konstitutionelle Stats Omraade er der et uafviseligt Maal af Ærbødighed, som skyldes Kongen, men et frivilligt Maal af Kjærlighed, som maa erhverves af ham, og denne Kjærlighed knytter sig til den Maade, paa hvilken den konstitutionelle Konge i det Hele løser de ham paahvilende Forpligtelser. Det er et daarlige Folk, der dømmes sin Konge efter en enkelt Handling, som harmonerer eller ikke harmonerer med den i Dieblicket ledende Stemning; men det Folk har alligevel Ret, som i sin Velhed bedømmer sin Konge og yder ham sin Kjærlighed efter det Indtryk, som det modtager af den Samvittighedsfuldhed, hvormed han til alle Sider og lige overfor Alle opfylder den Opgave, der er ham stillet. Lad os nu i Modsetning hertil betragte de Uttringer, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holslein-Ledreborg) ved andre Leiligheder har brugt, nemlig i Oktober Maaned, da det samme konstitutionelle Spørgsmaal var for til alvorlig Debat. Det ærede Medlem var dengang, og er det vel endnu, en bestemt Modstander af den parlamentariske Regjering; han har det imod en parlamentarisk Regjering, at den „lader Kongen ubetinget forsvinde som virksom Faktor i det politiske Liv“; han siger, at, naar der opstaa Strid imellem de forfatningsmæssige Faktorer, kan Løsningen ske ved, at Landsthinget bliver trykket ned til Intet at have at betyde, eller den kan ske derved, at man „overlader Løsningen til Kongen“;